

Андріанна МІЛЬО

співробітниця Служби безпеки України, вул. Володимирська, 33, м. Київ, Україна, 01601

ORCID:0000-0001-5152-5972

Бібліографічний опис статті: Мільо, А. (2021). Концепт *БІЖЕНЕЦЬ* у дискурсах нових медіа Угорщини: «формування єдиного голосу». *Folia Philologica*, 2, 33–41, doi: <https://doi.org/10.17721/fovia.philologica/2021/2/4>

КОНЦЕПТ *БІЖЕНЕЦЬ* У ДИСКУРСАХ НОВИХ МЕДІА УГОРЩИНИ: «ФОРМУВАННЯ ЄДИНОГО ГОЛОСУ»

Стаття присвячена дослідженню концепту *БІЖЕНЕЦЬ* / *MENEKÜLT* у дискурсі нових медіа Угорщини у 2015 році, відзначеному міграційною кризою в Європі. За результатами контент-аналізу з використанням технології «Великих даних» (англ. *Big Data*) доведено дискурсоутворювальну роль концепту *БІЖЕНЕЦЬ* / *MENEKÜLT* щодо співвідношення урядової та громадської позиції. В Угорщині сформовано стратегію «єдиного голосу» офіційних медіа і соціальних мереж, що системно впроваджують стратегічний наратив «Біженці – загроза для Угорщини» («*Menekültek veszélyt jelentenek Magyarországnak*»). Єдина державна комунікативна стратегія Угорщини про неприйняття біженців і відповідний дискурс як тип соціальної поведінки були закладені державними консультаціями (референдумом) та у промовах В. Орбана. Наративи та тематичні групи лінгвістичних маркерів соціальних мереж щодо концепту *БІЖЕНЕЦЬ* / *MENEKÜLT* здебільшого збігаються з наративами і меседжами офіційних медіа, що ретранслюють політику чинного уряду Угорщини. Розбудова стратегічного наративу відбувається за відповідними структурними блоками: анотація, кульмінація, розв'язка, оцінка, фінал. Політика «єдиного голосу» в питанні біженства впроваджувалася в Угорщині різними комунікативними каналами з орієнтацією на всі цільові аудиторії.

Ключові слова: *БІЖЕНЕЦЬ* / *MENEKÜLT*, дискурс-аналіз, наратив, нові медіа, контент-аналіз, концепт.

Andrianna MILO

staff member of the Security Service of Ukraine, 33 Volodymyrska str., Kyiv, Ukraine, 01601

ORCID:0000-0001-5152-5972

To cite this article: Milo, A. (2021). Kontsept *BIZhENETs* u dyskursakh novykh media Uhorshchyny: «formuvannia yedynoho holosu» [The Concept *REFUGEE* in the Discourses of New Media of Hungary: “Development of a Single Voice”]. *Folia Philologica*, 2, 33–41, doi: <https://doi.org/10.17721/fovia.philologica/2021/2/4>

THE CONCEPT *REFUGEE* IN THE DISCOURSES OF NEW MEDIA OF HUNGARY: “DEVELOPMENT OF A SINGLE VOICE”

The article is devoted to the study of the concept *REFUGEE* / *MENEKÜLT* in the discourse of new media of Hungary in 2015, marked by the migration crisis in Europe. Based on the results of content analysis with the use of the “Big Data” technology, a discourse-forming role of the concept *REFUGEE* / *MENEKÜLT* has been proven in relation to the ratio of government and public positions. Hungary has formed a strategy of a “single voice” of official media and social networks which systematically implement the strategic narrative “Refugees are a threat to Hungary” (“*Menekültek veszélyt jelentenek Magyarországnak*”). Hungary's unified national communicative strategy of non-admittance of refugees and the corresponding discourse as a type of social behavior were laid down by national consultations (a referendum) and in V. Orbán's speeches. The narratives and thematic groups of linguistic markers of social networks regarding the concept *REFUGEE* / *MENEKÜLT* mostly coincide with the narratives and messages of the official media which relay the policy of the of Hungarian government of the day. The development of the strategic narrative is carried out according to the following structural blocks: abstract, climax, outcome, essessment, conclusion. The “single voice” policy on the issue of refugees was implemented in Hungary through various communicative channels with a focus on all target audiences.

Key words: *REFUGEE* / *MENEKÜLT*, discourse analysis, narrative, new media, content analysis, concept.

Актуалізація концепту *БІЖЕНЕЦЬ* як одного з провідних маркерів сучасних викликів і гібридних загроз інформаційній безпеці держав зумовлена соціально-політичними факторами, зокрема «кризою з біженцями» у 2015 році в Європі¹. Необхідність вивчення проблеми біженства на матеріалі нових медіа набуває дедалі більшої актуальності. У дискурсах нових медіа Угорщини спостерігаємо стратегію «єдиного голосу» офіційних медіа, що впроваджують державну політику, і соціальних мереж. Консцієнтальний вимір концепту *БІЖЕНЕЦЬ* / *MENEKÜLT* досліджений крізь призму «формування єдиного голосу» у дискурсах нових медіа, що представляють як державну позицію (державні медіа), так і думку громадського суспільства (соціальні мережі), а також «характеризуються масштабною впливу на аудиторію, беруть участь у конструюванні особливої реальності» (Talbot, 2007: 3). Лінгвістичні праці, де осмислене поняття *БІЖЕНЕЦЬ*, малочисельні, хоча цей напрям досліджень набуває особливої актуальності в умовах глобалізації та сучасних реалій гібридної війни. Серед лінгвістичних досліджень концепту *БІЖЕНЕЦЬ* в медійному дискурсі Угорщини варто зазначити наукові праці R. Benczes (Benczes, Ságvári, 2018; Kövecses, Benczes, 2010), G. Bernáth (Bernáth, Messing, 2015) Á. Bocskor (Bocskor, 2018), D. Egres (Egres, 2018), V. Messing (Bernáth, Messing, 2015), B. Ságvári (Benczes, Ságvári, 2018) та інші.

Мета статті – дослідити концепт *БІЖЕНЕЦЬ* у дискурсах нових медіа Угорщини крізь призму «формування стратегії єдиного голосу». Дослідження здійснено на матеріалі деталізації інтернетних масмедійних ресурсів та соціальної мережі «Фейсбук» Угорщини («index.hu», «origo.hu», «Magyar hirlap», «hiredo.hu», «24.hu», «444.hu», «kuruc.info», «faktor.hu», «szeretlekmagyarorszag.hu», «magyaridok.hu»). Для аналізу обрано періоди найактивнішого прибуття біженців до Угорщини у 2015 році. Так, за досліджуваній період відповідно до результатів контент-аналізу з використанням технології «Великих даних» (англ. **Big Data**) в угорськомовних медіа зафіксовано публікації за темою у кількості 8 670. «Великі дані» – структуровані та неструктуровані дані

величезних обсягів і значного розмаїття, що можна ефективно оброблювати горизонтально масштабованими програмними інструментами» (Компанцева, Левченко, 2021: 225). Як зазначає Л. Компанцева, «Великі дані» мають виконувати такі операції: (1) обробляти великі обсяги даних інформації; (2) уміти працювати з даними, що надходять регулярно з великою швидкістю, що постійно прискорюється; (3) уміти працювати зі структурованими й слабо структурованими даними паралельно в різних аспектах.

Інституційний державний дискурс має бути орієнтований на соціальну й лінгвокультурну адаптацію біженців. На цьому рівні актуальності набуває опанування біженцями як дискурсивною спільнотою знанням дискурсивної ситуації (англ. *knowledg of the discourse situation*) – «змісту і стану когнітивної множини, а також множини активізованих знань» (Йокояма, 2005: 40) дискурсивної спільноти країни, яка приймає. Масмедійний дискурс, навпаки, демонструє неофіційну позицію й часто поширює меседжі неприйняття та агресії стосовно втікачів. Одна з причин виникнення такої дискурсивної ситуації є когнітивно-лінгвістичною і полягає у незбігу кодових систем біженців й громадян країни, яка приймає – метаінформаційних знань, що «представляють собою, головним чином, засоби, необхідні людині для отримання або передачі інформації» (Йокояма, 2005: 40).

Контент-аналіз за методологією «Великих даних» довів, що переважна кількість (близько 65 %) публікацій офіційних медіа негативно висвітлює події в інших країнах, пов'язаних з біженцями, тим самим формуючи негативний емоційний фон щодо біженців та їхнього перебування в Угорщині. Це відповідає комунікативній стратегії чинного уряду В. Орбана про неприйняття біженців (Magyarországon nem jöhet létre menekülttábor).

Єдина державна комунікативна стратегія Угорщини про неприйняття біженців і відповідний дискурс як тип соціальної поведінки були закладені державними консультаціями (референдумом) щодо імміграції та тероризму в травні 2015 р., що збігається з початком прибуття біженців до Угорщини. Громадянам Угорщини пропонували заповнити онлайнвий опитувальник (Nemzeti konzultáció a bevándorlásról

¹ У статті оприлюднено результати дисертаційного дослідження авт. А. М. (Мільо, 2021: 152-164).

és a terrorizmusról (2015)), організація якого на імпліцитному рівні спрямована на формування негативної думки про біженців, зокрема через когнітивне поєднання концептів *BIŽENEЦЬ* і *ТЕРОРИЗМ* (*Nemzeti konzultáció: kampány indul a bevándorlás és terrorizmus témájában*). Оскільки в опитувальнику позиційовано концепти, нагальні для кожного угорця (*БЕЗПЕКА, РОБОЧИ МІСЦЯ*), то відповіді отримано майже від мільйона реципієнтів, і це дало змогу уряду зробити потрібний висновок для підтримки своєї політики – *«Elsőprő többség a szigorítás mellett»*. Серед сугестивних технологій впливу, використаних в опитувальнику, такі:

- неуточнений референтний індекс: *можна почути багато поглядів про; дехто вважає, що (sokféle véleményt lehet hallani; vannak, akik szerint);*

- номіналізація, що формує негативний образ біженців: *іммігранти-«шукачі покращання» (a megélhetési bevándorlók);*

- опущення інформації (відсутність суттєвих інформаційних блоків – *хто, коли, з яких причин, за яких умов тощо*): *чи може Угорщина стати мішенню терористичного акту в найближчі роки; кількість іммігрантів до Угорщини останнім часом збільшилася у двадцять разів (az elkövetkező években lehet-e terrorcselekmény célpontja Magyarország; az elmúlt időszakban húszszorosára nőtt a bevándorlók száma Magyarországon);*

- помилкові причиново-наслідкові зв'язки (припущення про те, що подія А є причиною (наслідком) події Б): *через іммігрантів під загрозою можуть опинитися робочі місця і статки угорського населення; замість імміграції потрібно підтримувати угорські сім'ї та народження дітей (a megélhetési bevándorlók veszélyeztetik a magyar emberek munkahelyeit és megélhetését; a bevándorlás helyett inkább a magyar családok és a születendő gyermekek támogatására van szükség);*

- порівняння: *Чи підтримуєте Ви угорський уряд у питанні запровадження більш суворих імміграційних правил, на відміну від поступливої політики Брюсселя (Támogatná-e Ön a magyar kormányt, hogy Brüsszel megengedő politikájával szemben szigorúbb bevándorlási szabályozást vezessen be).*

Дискурс-аналіз довів, що нарративи, закладені в опитувальнику, у подальшому впрова-

джували як офіційними медіа, так й соціальні мережі, вони забезпечили формування державного стратегічного нарративу *«Біженці – загроза для Угорщини» («Menekültek veszélyt jelentenek Magyarországnak»)*. За результатами контент-аналізу за методологією «Великих даних» нарративи і меседжі соціальних мереж здебільшого (85 %) збігаються з нарративами і меседжами офіційних медіа, що ретранслюють політику чинного уряду Угорщини. Розбудова стратегічного нарративу відбувається за відповідними структурними блоками:

Анотація «Недосконале управління імміграційною політикою Брюсселя» – «A Brüsszel által rosszul kezelt bevándorláspolitiká». Цей нарратив відповідає на питання «як і чому виникла проблема біженців Угорщині». **Офіційні медіа: a Brüsszel által rosszul kezelt bevándorláspolitiká és a terrorizmus térnyerése között; Fidesz: közveszélyes a liberálisok politikája. A «szívélyes üdvözet» a terroristák ismeretlen számához vezethetett; együtt a terrorizmus ellen; Orbán Viktor: az európai életforma van veszélyben; terrorista kvóta; a magyar emberek tudják, hogy Európa szervezett megszállása zajlik. Соціальні мережі: már annyira eltunyultak, h álmukban sem jutott eszükbe, h itt a SZENT EU-ban valami baj is történhet; h képtelenek felfogni azt a fenyegetettséget, ami Európára vár!; az nem kvóta hanem rasszizmus; Mind az összes tehetetlen trotty képtelenségem átgondolni, sem lépni HATÉKONYAN VALAMIT!!! Mit lehet várni akkor, amikor az EU elnöke egy alkoholista?; politikusaink mennyi lóvét kaptak, hogy ide eljutottak és itt maradnak?; azoknak kellene a finanszírozás javát vállalni, akik nagy részt illetve egyáltalán részt vállaltak ennek a helyzetnek a kialakulásában. Mi sosem húztunk hasznát a harmadik világból. У цьому блоці також представлено ситуацію, що склалася в Угорщині через «недосконале управління імміграційною політикою Брюсселя»: Magyarországot elöntötte a menekültáradat; Magyarország megtelt; Kilencszázkilencven embercsempéssel szemben intézkedtek; Amit ezek csinálnak több mint felháborító!; Ez mar nem menekülthullam, hanem invazio.**

Кульмінація «Зростання міграції впливає на добробут і безпеку громадян Угорщини» – «A migrációnövekedése befolyásolja a magyar társadalom jólétét és biztonságát». Дис-

курси, що впроваджують цей наратив, позиціонують концепти-загрози:

- **ЕКОНОМІЧНИЙ ЗАНЕПАД.** **Офіційні медіа:** Tállai: *hatvan milliárdos terhet jelent a bevándorlás; többletpénz a bevándorlás kezelésére; hiába érznek együtt a menekültekkel, a helyi gazdálkodók a megélhetésüket, ingóságaikat féltik; Szijjártó Péter: A migránsok beáramlásának komoly gazdasági kockázata is van; sokunk terhe a bevándorlás.* **Соціальні мережі:** *mitől lesz kevesebb a beáramló menekültek száma?; Ez az embertömeg ha nem állítja meg elárasztja, minden tekintetben, tönkre teszi a világunkat; Ha válság van egyébként is akkor még sok tíz, száz millió munkanélkülivel mekkora esély van elsűlyedni Európának?; Maga szerint hányan jöhetnek még Európába, úgy, hogy ne legyen hosszabb távú negatív kihatása a jelenlegi szociális-jóléti rendszerünkre?; Nekünk kell majd biztosítani az ellátásukat, akár adóemelések árán is;*

- **БЕЗРОБИТТЯ.** **Офіційні медіа:** Lázár János: *Megvédjük a magyar emberek munkáját.* **Соціальні мережі:** *majd a munkaerő piacon leverik az árakat!; A mi szemünkbe meg a félelmet mert nekünk sincs munkánk nem hogy nekik;*

- **ВТРАТА НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ.** **Офіційні медіа:** *Ahol az iszlám térségéből érkezett nagy számú közösség él, párhuzamos társadalmak jönnek létre, az utánpótlás pedig korlátlan; Ha nagy számban engedünk be muszlim bevándorlókat Európába, előbb-utóbb többen lesznek, mint mi; Nem kulturális, hanem etnikai konfliktus a bevándorlás. Nemzetünk sorsa a legfontosabb, a humán megfontolásokat háttérbe kell szorítani.* **Соціальні мережі:** *Muzulmanok! Ezek felfalnak minket!; mert nekik az a cél, h Európa egy egységes borszínű legyen, teljesen elveszítse a nemzeti identitását, megszűnnek a nemzetállamok, mindenki naponta 5x imádkozni fog, épül legalább száz mecset országonként, és a nők csakis csadorban járhatnak; Teljesen más a mentalitásuk, nagyon konzervatív ős régi vallást követnek...amit mindehol, és minden téren érvényesíteni akarnak ... fanatikusok!!!;*

- **ЗАГРОЗА ТЕРОРИСТИЧНИХ АКТИВ.** **Офіційні медіа:** Orbán Viktor: *Minden terrorista alapvetően migráns; Németh Szilárd: Az illegális bevándorlás és a terrorizmus kéz a kézben jár; Kósa Lajos: Nőtt Magyarország terrorfenyegetettsége; Dzsihadisták rejtőznek a menekültek között;*

Nem lehet kiszűrni az Iszlám Állam harcosait az Európába tartó hajókon; Tényleges menekült és terrorista közösen utazhat Európába. **Соціальні мережі:** *Én azokra értettem akik a migránsokkal jönnek be! Terrorosták!!! És csak káosztokoznak! Nem a szerencsétlen embereket, akik a háború elől menekülnek!; Ők is a menekültek! Nagy különbség! Sajnos vannak köztük olyanok is akik nem ebbe a 3 békés kategóriába tartoznak!; pénzkidobás ... terroristákat anyagilag támogatni ... másképp kellene őket támogatni;*

- **НЕБЕЗПЕКА** (життю і здоров'ю громадян Угорщини). **Офіційні медіа:** *Menekültek háborúja. Tele van velük a Tisza-parti Magyarokanizsa parkja; Pószán László: több bűncselekményt elevenített fel; Közbiztonsági problémát is okoznak a nyitott állomások a Fidesz szerint; Kósa Lajos: A törvénytisztelő polgárok életét keserítik meg a bevándorlók.* **Соціальні мережі:** *Van elég bűnözés az országba nem kell még több; Miért mászkálnak közöttünk és zaklatnak minden tisztas állampolgárokat?; Miért kell nekünk itt a közelükben félelemben élnünk?; én tavaly nyáron egy kislányt láttam ahogy 4 db kan menekült meg akarta erőszakolni; menekültek egy csoportja a nagytemplom mögötti templom kertben megkéseltek valaki.*

Розв'язка «Європа виглядає наче після світової пожежі» – «Európa úgy fest, mint egy világégés után». Цей блок надає відповіді на питання «чим ситуація закінчилася?» й впроваджує меседжі щодо занепаду Європи в результаті прийняття біженців. **Офіційні медіа:** *Európa túlélése múlhat a menekültkérdés megoldásán; Újabb terrorakcióktól tart a francia kormány; Terrortámadásoktól retteghetnek a britek; Az Egyesült Királyság lehet az Iszlám Állam szervezet következő célpontja; Terrortól, bűnbandáktól fél Európa; Ön hány, az Iszlám Államhoz, a Muzulmán Testvériséghez, vagy az al-Kaidához tartozó terroristát fogadna be otthonába?; Trócsányi László: Az EU nem tudja megoldani a menekültkérdést; Kifogásolják a hazai állapotokat; Egységes Európa, 2015: csupa kétség, széthúzás és ötlettelenség. Bukás, katasztrófa fenyeget; A brüsszeli bürokrácia teljes egészében alkalmatlan a gazdasági népvándorlás kezelésére; Gál Kinga: Brüsszel nincs tisztában a realitással; Brüsszel tétlenül nézi a menekülthullámot. A dublini egyezményre hivatkozva «eshetnek egymásnak» az uniós tagállamok.* **Соціальні**

мережі: *mi lesz akkor Európával, velünk?; Ha így megy tovább Europa meg fog szünni!; Europa kaput!; Európa nem bírja ezt el. Mert Európában is sok szegény él; Szerintem meg az jelent nagyobb veszélyt Európár; De sokan fognak meg sirni hamarosan europaban; Az ezer oldalról védett, szent tornyuk sajnos kezd összeomlani!*

Оцінка «Ми не хочемо хаосу, ми захищаємо країну» – «Nem akarunk káoszt, védjük az országot». У цьому блоці запропоновано шляхи розв’язання кризи з біженцями, які впроваджуються через позиціонування в меседжах і нарративах таких концептів:

• **«УГОРСЬКА МОДЕЛЬ».** **Офіційні медіа:** *Magyarország már nem része a válságnak; Egyedül a magyar modell működik; Magyarország teszi, amit kell; Európának a magyar út a megoldás; Németh Zsolt: Magyar siker a kvótarendszer «bukása»; Magyar siker született Brüsszelben. Világos garanciát kapott hazánk, hogy senkit sem kell kötelező jelleggel befogadnia a migránsok közül; Fidesz: Európa biztonságát is szolgálja a magyar lépés.* **Соціальні мережі:** *bölcs döntés volt ez a kerítés!; Magyarországnak nincs szüksége bevándorlókra. Minden európai államnak érdeke, hogy a lehető legminimálisabbra csökkentsék a menekültek számát, legyenek politikaiak vagy gazdaságiak; Kormányunk a bűnt nem a menekültek ellen követte el; Nem értek kb semmivel egyet a kormánnyal, de ebben igen, hogy ezt meg kell előzni; támogatók minden kezdeményezést ami megakadályozza, hogy ez a mérhetetlen emberáradat idejőjjön;*

• **СВОЇ – ЧУЖІ (щодо політики ЄС).** **Офіційні медіа:** *Ismét kettős mércétkezdték alkalmazni hazánkkal szemben; Senki ne kritizálja a magyar embereket; Ne támadják hazánkat; Hazánkon a legnagyobb a nyomás; Nem engedünk az európai uniós nyomásnak; Tisztességtelenek a fenyegetések Magyarország ellen; nem tudjuk elfogadni, hogy máshol döntsenek a sorsunkról; Verhofstadt nem kérdezte meg a belgákat a bevándorlóáradatról, ne ő oktasson a demokráciáról; A baloldal a magyarok ellen kampányolt, ma a bevándorlók mellett áll ki.* **Соціальні мережі:** *Senki!!! Rajtunk senki nem segít! Észre kellene venni, hogy másokon csak mi segítünk magyarok! Mi mindenkit befogadunk!; Kíváncsi vagyok mikor fogja azt mondani Európa: hogy Most már ELÉG!!!; Nemország is unió... ok csak a jo menekultet szeretik nekunk*

meg a rosszat adjak; Csak arra leszek kíváncsi, mit fognak csinálni akkor, ha az iszlám SZÓ SZERINT átveszi a hatalmat? Hová bújnak az ilyen Juncker-félék? Mert ha nem előbb, de utóbb ez be fog következni! Csak idő kérdése!;

• **ПРОВАН ПОЛІТИКИ ЄС.** **Офіційні медіа:** *Azonnal meg kell állítani az illegális bevándorlást, Európának pedig ideje követni Orbán Viktor példáját; Szijjártó: a dublini rendszer «halott»; Komoly küzdelmet vívunk az EU-val a menekültpolitika miatt; a politikailag korrekt beszéd és a központi szabályozás is csődöt mondott a bevándorlás kezelésében; Máig hat a kollektív bűnösség elve; KDNP: Az európai vezetők képtelenek kezelni az évszázad kihívását; Közös döntés híján egyedül kell lépnünk; az illegális bevándorlás lesz a következő évek legégetőbb dilemmája Európában.* **Соціальні мережі:** *Na, most itt van! Eljött a gond! Ez nem is volna gond akkor, ha nem lennének itt már ÉGBEKIÁLTÓ GONDOK! Ez az idióta meg most kezdi felfogni, (vagy még most sem), mi a fasz is van egyáltalán!; de ez a menekülés a megoldás?; Ha az EU nem segít, akkor oldjuk meg úgy ahogy tudjuk.*

Фінал «Ми повинні відстоювати національну позицію» – «Ki kell állni a nemzeti álláspontért». Цей нарратив орієнтований на визначення конкретних шляхів щодо розв’язання проблеми з біженцями. Меседжі цього нарративу базуються на таких концептах:

• **ЗАХИСТ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ.** **Офіційні медіа:** *Ki kell állni a nemzeti álláspontért; Az államnak garantálnia kell a biztonságot; A történelem folyamán mindig emeltek mesterséges akadályokata nagy népvándorlások feltartóztatására, a kultúrák védelmére; A mesének vége. Aki most nem képes a közös európai megoldás keresése közben kiállni saját nemzeti érdekeiért, az elfog bukni; Senki nem követelheti, hogy Magyarország megváltozzon.* **Соціальні мережі:** *Orbán pontosan azt csinálja amit az éppen aktuális érdeke kíván; Az ország egy mentőhajóhoz hasonlítható: Csak annyi fuldokló embert tudunk kimenteni és a fedélzetre venni, amennyit ez a kis hajó elbír! Mert ha túlterheljük a (legénységgel és a kimentettekkel együtt) mindannyian a tengerbe veszünk; tiszta szegyen ez az ország;*

• **ЗАХИСТ КОРДОНІВ (ЄВРОПІ).** **Офіційні медіа:** *A jelenlegi bevándorlási hullámmal*

veszélybe került az európai életforma, amelyet meg kell védeni; A hazánkat bírálók vaksága az európai civilizáció megszűnéséhez vezethet; Európa jövője a tét, védeni kell a határokat; Nemcsak Magyarországot megvédenünk az illegális bevándorlástól, hanem együtt az egész kontinenst is; Kötelességünk megvédeni Európa határát; meg kell védeni az európaiakat; Európa maradjon az európaiaké. Соціальні мережі: Európa határainak közös védelme!; vannak még olyanok, akik ezt ki tudnák védeni! Foggal, körömmel, de tudnának védekezni!; Nem ismerik a nemzeti és állami létezés egyik alapvető ismervét: az országoknak kijelölt határaik vannak. Évszázadokon át véres harcokban védték ezeket elődeink; nem védtük hatékonyan a schengeni határt;

• ЕФЕКТИВНІ ДІЇ (щодо вирішення питання біженців). Офіційні медіа: Magyarország világkvótákat javasol az ENSZ-ben; Mindent meg kell tenni, hogy az EU újragondolja a bevándorláspolitikáját; Európának védekeznie kell az illegális bevándorlás ellen; Közös európai adatbázis és jogi szabályozás kellene; Közös uniós álláspont kell menekültügyben; Botka rendje; Összefogás a terroristák kiszűrésére; Közös adatbázist létesítenek a régiós hatóságok; Több ezer rendőrt irányítanak délre; Az illegális határátlépésért és a biztonsági kerítés megrongálásáért akár három-négy év börtönt is kiszabhatnak majd; Szigorú jogszabályok keretei között lehet bevetni a honvédeket; alkotmányos és szükséges a honvédség alkalmazása. Соціальні мережі: kell teremteni egy ÖNÁLLÓ EU hadsereget; a hazájukban kellene segíteni őket; A Nato-nak kellene felszabadítania Szíriát az idegen megszállás alól; kellene a háborút szüntetni a hazájukban; Miért nem lehet a kapunbelül tartani őket?; Aki akarja, hogy jöjjenek az vigye haza őket és tartsa el; A világ néhány hatalma tehetne valamit; szerintem meg a menekültek és a menedékjogot kérők befogadása nem európai, hanem globális feladat.

У дискурсах офіційних медіа представлений нарратив, що демонструє неприйняття, а в соціальних мережах додано ще й значеневий компонент 'агресивне ставлення до біженців' – «Геть з Угорщини» («Takarodjon innen az összes»). Офіційні медіа: Orbán Viktor: Ne gyertek!; Orbán Viktor „erkölcsi okból” kéri, több migráns ne jöjjön; Nógrádi György: Olyan

jöjjön hozzánk, aki nekünk kell; Orbán Viktor: Egy ország elemi joga eldönteni, kit enged be; Szijjártó Péter ismét megerősítette, hogy csak a védelemre jogosultak maradhatnak hazánkban, a gazdasági bevándorlókat elküldik. Соціальні мережі: legyen is visszatoloncolva az összes; Az összes bevándorlót vissza kéne az elhagyott országukba toloncolni, aztán ott halomra ölhetnék egymást!; Takarodjanak haza; takarodjon innen az összes; A menekültek meg ha nem tartják be az előírásokat menjenek haza, vagy próbáljanak meg rendesen viselkedni; Persze hogy visszafordítsák őket!; páncélozott gépjárművel kell kísérni... géppuskával felszerelve!; startpisztollyal kellene elindítani őket a keletitől; Talán meg is bombázzák őket!; Meg tankokat is bevetnek, sőt, atom bombát; Gázsprével mehetnek ellenük a jogaik miatt; Pár gránátot közéjük!; Molotov-koktél; Nyissabak rájuk tüzet!

Негативний образ *megélhetési bevándorlók* (іммігрантів-«шукачів покращання») сформований у промовах В. Орбана: *Különbséget kell tenni megélhetési bevándorló és politikai menekült között; A jobb élet nem számít alapjognak; Ne gyertek!; Orbán Viktor „erkölcsi okból” kéri, több migráns ne jöjjön; Csak a németek pénzét akarják; Magyarországra nem hozni kellene a bevándorlókat, hanem elvinni őket; «...Hozzánk már megélhetési bevándorlók érkeznek... Ezek az emberek, akik itt átrontanak Magyarországon, Ausztriában sem állnak meg, ezek az emberek nem a biztonságukért jönnek, nem az életükért futnak... Akinek nem jó a szerb, a magyar és az osztrák életszínvonal sem, az nem a biztonságot tartja szem előtt, hanem az életszínvonalat: német életet akar élni... senki sem kérheti tőlünk, hogy azt, amiért megdolzunk, a már bajban, életveszélyben nem lévő emberekkel osszuk meg... jó lenne, ha gyakrabban lehetne hallani a bevándorlótól a «kérem» és a «köszönöm» kifejezéseket a «jár nekem», «követelem» helyett...»* (Magyarországon nem jöhet létre menekülttábor).

Психолінгвістичний портрет «біженця-шукача покращання», створений у промовах В. Орбана, є близьким до портрету «економічного біженця», що позиціонують у неофіційних дискурсах соціальних мереж Німеччини (Мільо, 2020: 95). Це людина, яка а) прибуває в Угорщину з мотивів вигоди, а не внаслідок воєнних дій: *приїжджають не задля своєї безпеки* (nem a biztonságukért jönnek); вони

втікають не для того, щоб урятувати своє життя (*nem az életükért futnak*), **хочуть жити по-німецьки** (*német életet akar élni*); б) не бажають інтегруватися в угорську лінгвокультуру: **було б добре мати можливість частіше чути від іммігрантів слова «будь ласка» і «спасибі» замість «заслужили мене», «вимагаю»** (*jó lenne, ha gyakrabban lehetne hallani a bevándorlóktól a «kérem» és a «köszönöm» kifejezéseket a «jár nekem», «követelem» helyett*); г) є перешкодою для зростання добробуту угорців: **ніхто не може просити нас поділитися тим, заради чого ми працюємо, з людьми, яким не загрожує небезпека і смерть** (*senki sem kérheti tőlünk, hogy azt, amiért megdolgoztunk, a már bajban, életveszélyben nem lévő emberekkel osszuk meg*). Цю позицію підтримують й інші політичні діячі Угорщини, позиціонують її й соціальні мережі.

Угорськомовні соціальні мережі деталізують негативний образ біженця (Ки а magyar; Kommunikációs felelősség): **вважають нас за прохідний двір** (*tekintenek minket átjáróháznak*); **не знають одного з критеріїв національного й державного існування** (*nem ismerik a nemzeti és állami létezés egyik alapvető ismervét*); **ця маса людей уважає, що крайню безпеку можна знайти тільки в найбільш розвинутих країнах** (*ez a néptömeg a végső biztonságot csak a legfejlettebb országokban véli megtalálni*); **меншість нещасливих людей, які стали жертвами власних ілюзій** (*kisebbségtől, szerencsétlen emberekről van szó, akik a saját illúzióiknak lettek az áldozatai*); **удаються до «біженства», а насправді хочуть бути частиною німецького, французького, англійського і шведського достатку** (*blagopoluchya*) (*nekivágtak a „menekülés” útjának – de valójában a német, francia, angol és svéd jólétből akarnak részesedni*); **вагітні жінки також вирушають у дорогу, незважаючи на те, де і як їм доведеться народжувати дітей** (*terhes nők is elindulnak – nem baj, hol és hogyan kell megszülniük gyermeküket*); **це не біженство мільйонів, а величезна міграція** (*az mégsem milliók menekülése, hanem egy hatalmas népvándorlás*); **це маса мігрантів, уведених в оману, безвідповідальні шукачі щастя, іммігранти** (*tömegével migránsok, félrevezetett, felelőtlen, szerencsét próbáló bevándorlók*); **всюди залишає після себе сміття, а угорці це прибирають** (*mindenütt csak szemetet hagy maga után, és azt a magyarok*

takarítják el); **чому в руки мігранта не вкладають віник, лопату й мішок, щоб зібрати після себе викинутий одяг і свої залишені будь-де фекалії, здебільшого на дитячих майданчиках?** (*miért nem adnak migráns kezébe seprűt, lapátot és zsákot, hogy ők szedjék össze az eldobott ruhaneműt és a bárhol, de leginkább játszótereken hagyott ürüléküket?*); **Те, що їм дають їсти і воду – це для них звичайна справа** (*az, hogy enni adnak nekik és vizet inni, természetes*); **можливість помитися – це теж звичайна справа** (*a tisztálkodás lehetőségét is biztosítják számukra, ez is természetes*); **може розвинути неправильно уявлення про таке, що, якщо вони залишаться, то так буде завжди і все, навіть і незаконні дії будуть вчиняти для того, щоб залишитися** (*kialakulhat bennük az a tévhit, hogy ha maradnak, ez mindig így lesz és mindent, akár törvénytelen dolgot is el fognak követni maradásuk érdekében*).

Негативне ставлення до біженців реалізоване в метафоричному описі концепту **БІЖЕНЕЦЬ**. Метафори негативної конотації сформовано про біженців як суб'єктів, що несуть безлад в Угорщину: *embertömeg* (*натопн людей*), *emberárad* (*потік людей*), *honfoglaló* (*окупант*), *se olyanok mint a disznók csak azokat levágják* (*навіть не як свині, бо і тих колють*), *illegális bevándorló* (*нелегальні мігранти*), *menekülthullam* (*хвиля біженців*), *balhét* (*хаос*), *megszállók* (*загарбники*), *kutyából nem lesz szalonpa* (*дослівно: із собаки сала не буде ніколи*; укр.: *Горбатого могила виправить. З чорної квітки білої не зробиш. Хто родився вовком, тому лисицею не бути*); **наслідків від прийняття біженців**: *elárasztja* (*захлисне*), *tönkreteszi* (*розрушить*), *elsúlyedni Európának* (*Європи потонути*), *felfalnak minket* (*зжеруть нас*), *bénítanak* (*паралізують*), *az ország egy mentőhajóhoz hasonlítható* (*країну можна порівняти з рятувальною шлюпкою*), *totáliskatasztrófa* (*тотальна катастрофа*), *lebzselyenek* (*шастають*), *kezd összeomlani* (*починає рушитися*), *felforgatják* (*перевернуть з ніг на голову*), *invazio* (*вторгнення / навала*); і можливої протидії прибуттю великої кількості біженців: *kell előzni* (*потрібно запобігти*), *mindent elpusztítanak*, *felzabolnak* (*все спустошують, пожирають*), *kiirtani őket nem tudod* (*не можна їх викоринити / позбавитися*).

Лінгвісти теж долучаються до обґрунтування позиції неприйняття біженців, зокрема,

коментуючи етимологію поняття *siserehad*: *siserehad* (згідно з «Угорським етимологічним словником») – ‘хулігани / шайка, натовп війська’; ‘шумна, стугонлива група людей’. Від біблійного імені Сисара, який, згідно з Книгою Суддів був воєначальником ханаанського царя Іавина і впродовж двадцяти років зі своїм військом притісняв / гнобив Ізраїль. Друге, зазначене вище значення, можна пояснити переходом дієслова *sisereg* в угорський діалект (‘клекотати/гуркотіти/вирувати, поколювати/тремтіти, кишіти’) (Magyar etimológiai szótár).

Отже, на метафоричному рівні теж підтримано стратегічний наратив «Біженці – загроза для Угорщини» («*Menekültek veszélyt jelentenek Magyarországnak*»): формується негативний психолінгвістичний портрет біженця, окреслюються негативні наслідки перебування біженців в Угорщині й обговорюються можливі варіанти протидії напливу біженців.

Позитивне ставлення до біженців представлено лише в 15% повідомлень соціальних мереж; вони когнітивно пов’язані з негативним сприйняттям політики В. Орбана. На підтримку біженців працюють такі наративи: «*Беззахисних людей використовують*» («*Kihasználják ezeket a kiszolgáltattott embereket*»): (Csak csendben halkan megsúgom, hogy a kormánynak jelenleg érdeke, hogy ne engedje át a migránsokat. Mit gondoltok milyen indokkal tudna Orbán királyotok hetente újabb és újabb uniós pénzeket kunyerálni, ha csend, rend, béke lenne? Ez is csak a pénzről szól mint szinte minden a mai világban; Amikor Orbán félelmet és gyűlöletet kíván kelteni, akkor ők azok, akik ellepik az országot; Egy vaktérkép segítségével kellene megtalálniuk az utat a táborokba, éjszakákat töltenek a pályaudvarokon, hogy mindenki láss őket. Ők veszik el a munkád, ők hozzák be a betegséget, ők erőszakolják meg

a lányokat. Bosszantó lehetett, hogy egy incifinci vírust, egy erőszakosabb bűncselekményt, de még egy rendes lopást sem voltak hajlandóak összehozni ezek a jöttmentek. **Mást kell kitalálni.** Amikor Orbán a nagy európai honvédő szerepét játsza, akkor nem engedjük be őket az országba, kerítést építünk. Már nem a munkahelyeinkre pályáznak, átalakulnak terroristává, felfegyverzett tömeggé, akik Magyarországot akarják megtámadni. **Provokáljuk őket, és Orbán boldogan «gagyog és ragyog» tévébe, rádióban, lám lám felfegyverzett terroristák támadnak, Honvédelem!**; Ekkor Orbán a sunyogó szerepébe kényszerül. **Akik ellen hónapok óta uszít, akiket tegnap még könnygázzal tartott vissza, akiktől Ő védi meg Európát, azokat szervezeten és hatékonyan, buszokkal, vonatokkal szállítja az osztrák határra; Orbán rájuk néz, és egyetlen dolgot látott: Hmm, hogyan tudok a segítségükkel még egy pár szavazatot elhozni a Jobbiktól?**); та негативний образ біженця вигаданий політиками: (**félelemkeltés és a menekültek elleni gyűlöletkeltés – ez az Orbán propaganda gépezet legfőbb célja**): **Orbán bevándorláspolitikája ellen tüntettek; A demonstráció résztvevői «Magyarország mindenkié» feliratokat emeltek a magasba; Magyarország kerülendő diktatúra!**; Pásztor János: a bevándorlók hozzájárulnak a befogadó ország tudományos fejlődéséhez).

Отже, у дискурсах офіційних медіаресурсів, що транслують офіційну позицію, і соціальних мереж, де позиціонується позиція громадськості, впроваджується стратегічний наратив «Біженці – загроза для Угорщини» («*Menekültek veszélyt jelentenek Magyarországnak*»). Політика «єдиного голосу» в питанні біженства сформована переважно комунікативною політикою уряду Угорщини. Її впроваджували різними комунікативними каналами з орієнтацією на всі цільові аудиторії.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Мільо А. В. *Концепт БІЖЕНЕЦЬ у німецько-, угорсько- та українськомовному дискурсах (на матеріалі міжнародних і національних законодавчих документів та нових медіа)*: дис. ... доктора філософії. Київ, 2021. 472 с.
2. Talbot M. *Media Discourse: Representation and Interaction*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2007. 198 p.
3. Benczes R., Ságvári B. Where metaphors really come from: Social factors as contextual influence in Hungarian teenagers' metaphorical conceptualizations of life. *Cognitive Linguistics*. 2018. 29 (1). P. 121-154.
4. Kövecses Z., Benczes R. *Kognitív nyelvészet*. Budapest: Akadémiai Kiadó, 2010. 256 l.
5. Bernáth G., Messing V. Bedarálva. A menekültekkel kapcsolatos kormányzati kampány és a tőle független megszólalás terepei. *Médiakutató*. 2015. № 16(4). 7-17 o.
6. Bocskor Á. Anti-immigration Discourses in Hungary During the 'Crisis' Year: The Orbán Government's 'National Consultation' Campaign. *Sociology*. 2018. № 52 (3). P. 551-568.

7. Egres D. Symbolic and Realistic Threats – Frame Analysis of Political and Media Discourses about Refugees and Migrants. *Society and Economy*. 2018. № 40 (3). P. 463–477.
8. Компанцева Л. Ф., Левченко К. Б. Російська агресія крізь призму антигендерних груп. *Стратегічні комунікації в умовах гібридної війни: погляд від волонтера до науковця: монографія* / В. Азарова та ін.; за заг. ред. Л. Компанцевої. Київ : НА СБ України, 2021. С. 224–273.
9. Йокояма О. Б. Когнитивная модель дискурса и русский порядок слов. Москва : Языки славянской культуры, 2005. 424 с.
10. Magyarországon nem jöhet létre menekülttábor. URL : <https://2015-2019.kormany.hu/hu/a-miniszterelnok/hirek/magyarorszagon-nem-johet-letre-menekulttabor>.
11. Nemzeti konzultáció a bevándorlásról és a terrorizmusról (2015). URL : https://2015-2019.kormany.hu/download/4/d3/c0000/Bev%20konzult%C3%A1ci%C3%B3%20eredm%C3%A9nyei.pdf#!DocumentBrowse_
12. Мільо А. В. Концепт *БІЖЕНЕЦЬ* у дискурсах нових медіа (на матеріалі німецьких офіційних медіа і соціальних мереж). *Studia Linguistica*. Київ : КНУ імені Т. Шевченка, 2020. № 17. С. 85–99. (
13. Ki a magyar? URL : https://www.magyarhirlap.hu/ajanlo/Kiamagyar_
14. Kommunikációs felelősség. URL : <https://www.magyarhirlap.hu/velemeny/Kommunikaciosfelelosseg>.
15. Magyar etimológiai szótár. URL : <https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-magyar-etimologiai-szotar-F14D3/s-F3B58/siserahad-F3C2E/>.

REFERENCES:

1. Milo, A.V. (2021). *Koncept BIZHENETC u nimetsko-, uhorsko- ta ukrainskomovnomu dyskursakh (na materili mizhnarodnykh ta natsionalnykh zakonodavchykh dokumentiv ta novykh media* [The Concept *Refugee* in German, Hungarian and Ukrainian Discourses (Case Study of International and National Legislative Documents and New Media)]: the degree of PhD. Kyiv. 472 pp. [in Ukrainian].
2. Talbot, M. (2007). *Media Discourse: Representation and Interaction*. Edinburgh : Edinburgh University Press. 198 p.
3. Benczes, R., Ságvári, B. (2018). Where metaphors really come from: Social factors as contextual influence in Hungarian teenagers' metaphorical conceptualizations of life. *Cognitive Linguistics*. 29 (1), 121-154.
4. Kövecses, Z., Benczes, R. (2010). *Kognitív nyelvészet*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 256 l. [in Hungarian].
5. Bernáth, G., Messing, V. (2015). Bedarálva. A menekültekkel kapcsolatos kormányzati kampány és a tőle független megszólalás terepei. *Médiakutató*. № 16 (4), 7–17. [in Hungarian].
6. Bocskor, Á. (2018). Anti-immigration Discourses in Hungary During the 'Crisis' Year: The Orbán Government's 'National Consultation' Campaign. *Sociology*. 52 (3), 551–568.
7. Egres, D. (2018). Symbolic and Realistic Threats – Frame Analysis of Political and Media Discourses about Refugees and Migrants. *Society and Economy*. № 40 (3), 463–477.
8. Kompantseva, L. F., Levchenko, K. B. (2021). Rosiyska ahresia kriz pryzmu antygendernykh hrup [Russian Aggression through the Prism of Anti-Gender Groups]. *Strategic Communications in the Context of Hybrid Warfare: from a Volunteer's View to a Scientist's Opinion: Monograph* / V. Azarov et al; under general editorship of L. Kompantseva. Kyiv, National Academy of the Security Service of Ukraine, 224-273 [in Ukrainian].
9. Yokoyama, O. B. (2005). *Kognitivnaya model' diskursa i russkiy poryadok slov* [A Cognitive Discourse Model and Russian Word Order]. Moscow: Yazyki slavyanskoy kul'tury. [in Russian].
10. Magyarországon nem jöhet létre menekülttábor. URL: <https://2015-2019.kormany.hu/hu/a-miniszterelnok/hirek/magyarorszagon-nem-johet-letre-menekulttabor>.
11. Nemzeti konzultáció a bevándorlásról és a terrorizmusról (2015). URL: https://2015-2019.kormany.hu/download/4/d3/c0000/Bev%20konzult%C3%A1ci%C3%B3%20eredm%C3%A9nyei.pdf#!DocumentBrowse_
12. Milo, A. V. (2020). Koncept BIZHENETC u dyskursakh novykh media (na materiali nimeckykh oficijnykh media I socialnykh merezh) [The concept *REFUGEE* in the discourse of new media (case study of government media and social networks of Germany)]. *Studia Linguistica*. Vol.17, 85–99. [in Ukrainian].
13. Ki a magyar? URL : https://www.magyarhirlap.hu/ajanlo/Kiamagyar_ [in Hungarian].
14. Kommunikációs felelősség. URL : <https://www.magyarhirlap.hu/velemeny/Kommunikaciosfelelosseg>. [in Hungarian].
15. Magyar etimológiai szótár. URL : <https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-magyar-etimologiai-szotar-F14D3/s-F3B58/siserahad-F3C2E/>. [in Hungarian].